

Juha Känkänen

24.06.2021

Redan i gymnasiet förstod Juha Känkänen betydelsen av klimatförändringen och valde att rikta in sig på en teknisk bana. Nu är han Ålandsbankens enda diplomingenjör på fastlandet.

Energibranschproffs funderar på något tills han förstår det

När vädret tillåter cyklar Juha Känkänen, portföljförvaltare för Ålandsbankens Vindkraftfond, 15 kilometer per håll med sin elcykel från södra Vanda till Bulevarden i Helsingfors centrum – också under vintern.

Känkänen införskaffade cykeln förra sommaren och enligt honom har den varit utmärkt. Cykeln sammanfattar också mycket i honom. Redan i gymnasiet förstod den nuvarande portföljförvaltaren att energiteknik är en viktig del av framtidens arbete. När han i samband med en biologikurs skulle göra ett projektarbete om en miljöfråga valde han att göra det om kolkraftverket i Mårtensdal, Vanda, tillsammans med två vänner.

- Kraftverket togs i bruk år 1975, alltså samma år som vi föddes. Efter det har kraftverket på sätt och vis följt med mig i min karriär, berättar Känkänen.

När han föddes drevs kraftverket med olja. Först övergick det till att bränna det mer "klimatvänliga" stenkolet och tog sedan i bruk naturgas. 2019 gjorde kraftverket en biokonvertering och bränner nuförtiden biomassa och torv, men ska också sluta med torven.

- Vanda Energi har ambitiösa målsättningar. Enligt planen ska produktionen vara helt fossilfri senast år 2026, berättar Känkänen.

Juha Känkänen. Portföljförvaltare för Ålandsbankens Vindkraftfond

Ett erbjudande han inte kunde tacka nej till

Men vad har det här egentligen att göra med Juha Känkänen och hans elcykel? Själv beskriver han det som att den egna hemstadens utsläppsrika kraftverk är mitt i ett stort brytningskede och på väg in i framtiden. Och det är just framtidens energiformer som intresserar honom – och har alltid gjort det.

Sedan ifjol är Känkänen portföljförvaltare för Ålandsbankens Vindkraftfond. I slutet av 2019 kom han för första gången i kontakt med banken. Han jobbade som konsult och satte ihop en överblick av den finländska och nordiska el- och vindkraftsmarknaden för en workshop på Ålandsbanken. Den övertygande presentationen väckte bankens intresse.

- De fick en idé om att jag kunde vara en potentiell arbetstagare, banker har nämligen sällan den här typen av kunnande.

Som en följd av workshopen fick Känkänen ett erbjudande han inte kunde tacka nej till. Vid det skedet hade han nitton års arbetserfarenhet från andra jobb och chansen att få göra något annat var välkommen. Framförallt när det handlade om hans expertområde – energimarknaden.

Vindkraftfonden är den första av sitt slag och en tydlig utmaning, men jag hade inte velat leda vilken fond som helst. Jag är inte intresserad av den här fonden endast på grund av pengarna.

Känkänen har ända sedan ung ålder investerat i aktier och fonder. Matematik var ett favoritämne i skolan och under fritiden har han läst en hel del böcker om nationalekonomi.

- Jag har alltid varit intresserad av hur ekonomin fungerar.

Innan Känkänen tackade ja till bankens arbetserbjudande var han ändå tvungen att tänka en stund på sin potentiella arbetsgivare.

- Jag var lite fundersam, vad är Ålandsbanken? Och måste jag prata flytande svenska? Jag blev försäkrad om att det inte finns något sådant krav. I stället gjordes det klart för mig att det är vindkraften och miljöfrågorna som finns på ledningens agenda, berättar Känkänen.

Han berömmar Ålandsbanken för att banken inte pratar om miljöfrågor bara för att höja sin egen status eller för att alla gör det. Banken gör konkreta handlingar bland annat via Östersjöprojektet.

Känkänen nämner också Åland index, alltså världens första uppföljning av klimatavtryck som baserar sig på banktransaktioner.

- Jag fick en bra känsla av att lilla Ålandsbanken utvecklat detta före någon annan, säger Känkänen.

Juha cyklar dagligen 30 kilometer till och från jobb - också under vinterhalvåret.

Från ena sidan bordet till den andra

Under sin karriär har Känkänen bekantat sig med energibranschen ur flera olika synvinklar. Han har planerat system för energiverk, gjort internationell projektutveckling och rest runtom i världen. Bland de mest exotiska resmålen finns Kuwait, Turkiet, Ukraina och Indonesien.

- Då fick jag uppleva vad det innebär att göra internationell business. Jag känner en viss respekt för dem som kliver på flygplan gång efter gång och exporterar finländskt kunnande utomlands.

De olika arbetsplatserna har bidragit med värdefull erfarenhet, men 2015 började Känkänen fundera över vad han egentligen vill - vart är världen på väg? När han 2016 började jobba på Pöyry (numera Afry) möttes han av en helt annorlunda och mycket intressant värld.

- Så gott som alla projekt genomfördes i Finland. Vi gjorde projekt som handlade om elmarknaderna, stödsystem, utsläppshandel och frågor om underhållssäkerhet både för energibolagens ledning och för myndigheter, berättar Känkänen.

Det finns också en rolig detalj kopplad till jobbet på Pöyry.

- Kontoret är i Vanda och när jag tittade ut ur fönstret i mitt arbetsrum såg jag samma kraftverk som jag hade gjort en video om i gymnasiet 1993, berättar Känkänen.

Åren på Pöyry gav en bred och djup beröringsyta till det finländska och nordiska energifältet.

- Då fick jag en idé - tänk om jag skulle sätta mig på andra sidan bordet, alltså själv bestämma om investeringarna.

Juha Känkänen har nu trivts cirka ett år på Ålandsbanken och har ett intressant särdrag:

- Så vitt jag vet är jag Ålandsbankens enda diplomingenjör på fastlandet.

”Alla måste inte bli veganer, men det man kan göra själv är alltid ett steg i rätt riktning.”

Juha Känkänen. Portföljförvaltare för Ålandsbankens Vindkraftfond

Strävar alltid efter att lära sig nytt

Trots sin gedigna erfarenhet betonar Känkänen att energimarknaden omfattar ett väldigt komplicerat system - man klarar sig inte så långt med bondförnuft. En av hans styrkor är ändå att sätta sig in i sakfrågor på djupet.

- Om man alltid strävar efter att lära sig och är redo att jobba för det också under fritiden kommer kunskapen att kumuleras och saker och ting falla på plats. Jag karakteriseras av en viss ihärdighet, jag tänker på något tills jag förstår det. Ibland kan det ta flera år.

Lärdomarna från de senaste tjugo åren kommer till användning när Känkänen försöker sammankoppla komplicerade saker eller orsakssammanhang. Han har också lärt sig att jobba noggrant utan att fästa sig för mycket vid ”fel” detaljer. Man får aldrig vara slarvig, men det är också viktigt att kunna ta saker vidare.

Eventuella problem och därpåföljande diskussioner med kollegor har bidragit till en viktig lärdom under åren.

- Nuförtiden försöker jag lyfta fram problem på ett mer positivt sätt. Jag har också lärt mig att hålla tyst om jag inte har något konstruktivt att säga, säger Känkänen med ett leende.

Som portföljförvaltare för Ålandsbankens Vindkraftfond är han fascinerad av helheten.

- Finländarna får göra konkreta investeringar i vindkraft. Det första projektet blir färdigt i Pyhäjärvi och elproduktionen där börjar år 2023. Det är ett konkret sätt att svara på klimatutmaningarna.

På ett personligt plan tar han hand om klimatet bland annat genom att elcykla, men också genom att nästan helt undvika rött kött.

- Alla måste inte bli veganer, men det man kan göra själv är alltid ett steg i rätt riktning.

Juhas matematiklärare från gymnasiet, Irma Ojala, var utomordentligt hjärtlig och uppmuntrande i sin undervisning.

Framtidens bransch

Vi backar ännu till Juha Känkänens barndom i Mårtensdal. Videon som gjordes för en biologikurs i gymnasiet tog bland annat fasta på kraftverkets partikelutsläpp. I intervjun säger kraftverkets talesperson att utsläppen berodde på flygplanen som flög över kraftverket, berättar Känkänen och skrattar till.

- Jag har senast sett videon på min egen svensxa år 2007. Den var överraskande högklassig.

Vännerna som var med om att göra videon är fortfarande en del av Känkänens liv. Ända sedan lågstadiet har han varit med i ett pojkgäng som intresserade sig för framförallt matematik och naturvetenskaper.

- Vi "tävlade" sinsemellan, men vi hade en positiv och uppmuntrande anda.

Samma kompisgäng träffas fortfarande regelbundet. Varje år åker de tillsammans till landet och minns tillbaka till de senaste 35 åren och allt de gjort. Också Känkänens vänner riktade in sig på en teknisk bana, men i högstadiet funderade han själv på att söka till handelshögskolan.

- Men de studierna kändes lite för "lätta", fysik och naturvetenskaper kändes mer intressant.

Gymnasiets matematiklärare Irma Ojala styrde också mot en teknisk bana - fastän hon hoppades att matematikstudier hade lockat ännu mer.

- Men hon konstaterade att "jag vet nog att ni blir ingenjörer". Irma var en ovanligt hjärtlig och uppmuntrande lärare. I vår matematikklass hade vi också en kaffekokare som gav en känsla av professionalitet.

När det var dags att välja studieplats bläddrade Känkänen i Tekniska högskolans broschyr och blicken fastnade på sidan om energistudier.

- Jag tänkte att det här måste vara framtidens bransch. Redan i början av 1990-talet pratade man om klimatförändringen, dock mindre inom industrin. Då bestämde jag mig för att det är där mitt framtida jobb finns.

Text **Michaela von Kügelgen** / Foto **Frida Lönnroos**